

Thesis title: Cultural landscape of the Jurassic belt of defensive architecture - a digital model of representation in the process of heritage conservation and popularisation

Author: mgr Inż. arch. Magdalena Wałek

Supervisors: prof. arch. Magdalena Żmudzińska-Nowak, SUT, prof. arch. Assunta Pelliccio, UNICAS

Keywords: Cultural Heritage, Jurassic Belt, Cultural Landscape, Defensive Architecture, Digital Documentation

Abstract

This thesis delves into an in-depth analysis of the cultural landscape within the Jurassic belt of the Kraków-Częstochowa Upland, focusing on the historical defensive architecture that defines this unique region. The area stands out not only for its natural beauty but also for its rich cultural heritage, with thousands of rock caves and shelters dating back to Paleolithic human settlements. The landscape varies from gentle, sculptural rock outcrops to deep ravines and gorges, including famous sites like Ojców and Mników. The "Eagle Nests," a group of castles founded by Casimir the Great, serve as iconic symbols of this region's historical significance, which extends far beyond the medieval era.

The study highlights the critical role this region played in protecting the former capital of the country and the main European trade route. It presents a comprehensive overview of various defense systems found in the area, showcasing their importance during King Casimir the Great's reign and their enduring legacy as symbols of national identity. Through the lens of artists and writers such as Amilcar Kosiński, Napoleon Orda, Zygmunt Vogel, and Kazimierz Stroczyński, these fortifications have become enduring monuments, representing power, decline, and change, firmly embedding themselves in Polish culture.

However, the cultural landscape of the Jurassic belt has not remained immune to the forces of industrialization and urbanization, leading to destruction and devastation. Therefore, this thesis emphasizes the urgent need for the preservation and revitalization of this priceless heritage as an integral part of Poland's cultural identity.

The scientific problem addressed in this thesis is the absence of systematic and comprehensive studies providing a unified knowledge base on the cultural objects within the Jurassic belt. Current source materials and studies are fragmented and insufficient, hindering the effective conservation of this heritage. The research aims to bridge this knowledge gap and explores the potential of digitization to create a uniform information exchange system for conservation and popularization.

The hypothesis posits that the supplementation and systematization of knowledge, along with the digitization of objects in the Jurassic belt area, will lead to the development of a uniform information system. This system can serve dual purposes: conserving this unique cultural heritage and making it more accessible for popularization. Ultimately, the thesis seeks not only to fill existing knowledge gaps but also to pioneer innovative methods for managing and protecting the cultural heritage of the Jurassic belt, preserving it for future generations.

Tytuł pracy magisterskiej: Krajobraz kulturowy jurajskiego pasa architektury obronnej - cyfrowy model reprezentacji w procesie ochrony dziedzictwa i popularyzacji

Autor: mgr inż. arch. Magdalena Wałek

Promotorzy: prof. arch. Magdalena Żmudzińska-Nowak, SUT, prof. arch. Assunta Pelliccio, UNICAS

Słowa kluczowe: Dziedzictwo Kulturowe, Pas Jurajski, Krajobraz Kulturowy, Architektura Obronna, Dokumentacja Cyfrowa

Streszczenie w języku polskim

Praca skupia się na dogłębnej analizie krajobrazu kulturowego w obrębie pasa jurajskiego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, koncentrując się na historycznej architekturze obronnej, która definiuje tę unikalną krainę. Obszar ten wyróżnia się nie tylko ze względu na swoje piękno naturalne, ale także ze względu na bogate dziedzictwo kulturowe, z tysiącami jaskiń i schronień skalnych, które sięgają czasów osadnictwa paleolitycznego. Krajobraz ten różni się od delikatnych, rzeźbiarskich ostańców skalnych po głębokie wąwozy i jarugi, w tym słynne miejsca jak Ojców i Mników. "Orle Gniazda", grupa zamków założonych przez Kazimierza Wielkiego, stanowią ikoniczne symbole historycznego znaczenia tej krainy, które sięgają daleko poza średniowiecze.

Studium podkreśla kluczową rolę, jaką ta kraina odegrała w ochronie dawnej stolicy kraju i głównej trasy handlowej Europy. Przedstawia kompleksowy przegląd różnych systemów obronnych znajdujących się w tym obszarze, prezentując ich znaczenie podczas panowania Króla Kazimierza Wielkiego i ich trwały dziedziczny wpływ jako symbole tożsamości narodowej. Dzięki oczom artystów i pisarzy, takich jak Amilcar Kosiński, Napoleon Orda, Zygmunt Vogel i Kazimierz Stroczyński, te fortyfikacje stały się trwałymi pomnikami, symbolizującymi władzę, upadek i zmiany, trwale wpisując się w polską kulturę.

Jednak krajobraz kulturowy pasa jurajskiego nie pozostał odporny na wpływ procesów industrializacji i urbanizacji, co doprowadziło do dewastacji i zniszczeń. Dlatego też ta praca dyplomowa podkreśla pilną potrzebę zachowania i ożywienia tego bezcennego dziedzictwa jako integralnej części kulturowej tożsamości Polski.

Problemem naukowym poruszonym w tej pracy dyplomowej jest brak systematycznych i kompleksowych badań, które dostarczałyby jednolitej bazy wiedzy na temat obiektów kulturowych w obrębie pasa jurajskiego. Obecne materiały źródłowe i badania są rozproszone i niewystarczające, co utrudnia skuteczną ochronę tego dziedzictwa. Badania mają na celu wypełnienie tej luki w wiedzy oraz zbadanie potencjału digitalizacji do stworzenia jednolitego systemu wymiany informacji służącego celom konserwacji i popularyzacji.

Hipoteza zakłada, że uzupełnienie i uporządkowanie wiedzy, w połączeniu z digitalizacją obiektów w obszarze pasa jurajskiego, przyczyni się do stworzenia jednolitego systemu informacyjnego. Taki system może służyć podwójnemu celowi: ochronie tego unikalnego dziedzictwa kulturowego oraz ułatwieniu jego dostępności dla celów popularyzacyjnych. Ostatecznym celem pracy dyplomowej jest więc nie tylko wypełnienie istniejących luk w wiedzy, ale także opracowanie innowacyjnych metod zarządzania i ochrony dziedzictwa kulturowego pasa jurajskiego, aby zachować je dla przyszłych pokoleń.